

*Groen onderwijs
langs de roze meetlat*

Homo

“Iedereen weet het. Denk ik.” Gay zijn en werken in het groen onderwijs. Dat is ook breekijzer, voortrekker, rolmodel en opvoeder zijn. Hoe het zit met de acceptatie van homoseksualiteit in het groen onderwijs?

‘Zolang leerlingen zich niet te extreem uiten als homoseksueel, wordt er veel geaccepteerd’

Ze zijn docent, teamleider of locatiedirecteur. Vijf homoseksuelen die werken op een aoc. Geen van de vijf heeft er op school voor de collega's ooit een geheim van gemaakt 'zo' te zijn. En dat was ook niet nodig. Juist omdat ze er zelf geen punt van maakten, werd het ook geen punt. Henri ten Have begon in 1982 als docent op de Rijks Middelbare Tuinbouwschool in Nijmegen. "Na anderhalve maand was er een schoolfeest. Ik nam toen mijn partner mee alsof het heel normaal was. Dat werd heel erg gewaardeerd." Sander Roes is sinds twee jaar docent aan het vmbo tl van het Wellantcollege in Aalsmeer, daarvoor liep hij op een aantal scholen stage. In zijn cv staat dat hij lid is van de Gayfarmers. "Het is nog nooit ter sprake gekomen."

Verdediger

Dat betekent niet altijd dat het onder collega's een onderwerp is dat in alle openheid besproken kan worden. Ten Have werkt sinds augustus aan het Groenhorst College in Almere. Hij neemt daar tot dusver

minder de openheid waar zoals die er in Nijmegen was. "Daar moeten we samen aan werken, dan komt het wel."

Lenie Lap werkt al twintig jaar voor AOC Friesland, eerst in Dokkum, nu in Buitenpost. Ze heeft bewust gekozen voor christelijk onderwijs, "wetende dat daar een

andere beleving achter kan zitten." Ze is altijd openlijk homoseksueel geweest, en dat werd haar niet altijd in dank afgenomen. Ze heeft zich dat nooit persoonlijk aangetrokken, ging het gesprek aan met collega's.

"Van mijn kant uit met alle openheid, maar je krijgt niet altijd open reacties terug." Haar collega Tineke van den Brug is in Buitenpost ambassadeur voor Kies Kleur in Groen. Onder het motto 'je mag zijn wie je bent' ontwikkelt ze projecten voor acceptatie van diversiteit. Ze legt haarfijn uit hoe 'normaal' homoseksualiteit is. "Lenie moet het gesprek aangaan met collega's, maar ik hoef mijn levenswijze nooit te verdedigen," zegt ze, "en ik kan me daar ook niets bij voorstellen." Zij is dan ook de enige heteroseksueel in dit gezelschap.

Docenten Henri ten Have, Sander Roes, Marc Wolterink en Lenie Lap, directeur Freek Klijzing en Tineke van den Brug, ambassadeur voor Kies Kleur in Groen

TEKST

leonie barnier

FOTOGRAFIE

leonie barnier,
aoc friesland

*‘Het komt
beter aan
als juist de
heteroseksuele
docenten
de leerlingen
aanspreken’*

Opvoeder

Niet alle heteroseksuele volwassenen denken zoals Van den Brug, maar je zou in elk geval verwachten dat ze niet openlijk moeilijk doen over homoseksualiteit. Leerlingen daarentegen reageren vaak veel directer. Hoe gaan ze hiermee om? Roes is er heel open over in zijn lessen. Als het zo uitkomt dan praat hij erover met leerlingen. Marc Wolterink, docent bij AOC Oost in Twello, heeft het lang stil gehouden voor leerlingen, tot een leerling een verhuisbericht op zijn bureau zag liggen. “Daar werd goed op gereageerd en het is nooit een probleem geweest.”

Als je er als docent niet moeilijk over doet, dan doen leerlingen er ook niet moeilijk over. Toch herkent iedereen het wel, het gescheld. Dikke homo! Dat het gebeurt, snapt iedereen. Het is de leeftijd van de leerlingen, het is onwetendheid. Maar moet je het ook accepteren? “Dat ze het naar mij doen, oké. Maar tegen andere leerlingen die ermee worstelen misschien, dat kan ik niet accepteren”, zegt Wolterink. Dus spreekt hij leerlingen erop aan. Net als de anderen. Maar hoe zit dat bij hun collega’s?

Roes: “Andere docenten laten het soms toe.” Lap: “En spreek jij die collega daar dan op aan?” Niet altijd. “Het gaat om de veiligheid op school, er zijn ook kinderen met een homoseksuele broer of ouder.” Of kinderen die uit de kast willen komen. “Het mag niet alleen een zaak zijn voor homoseksuele docen-

ten,” vindt Van den Brug, “het komt veel beter aan als heteroseksuele docenten leerlingen aanspreken.” Lap is blij dat haar ambassadeur hetero is.

Freek Klijzing is directeur van het Clusius College in Amsterdam-Noord. Het komt voor dat hij leerlingen die het te bont maken, moet schorsen. “Maar de ouders zijn het grootste probleem. Die reageren dan met: ‘Maar het is toch een vieze homo!’” De school overweegt nu gele kaarten aan ouders uit te delen, wegens ongewenst gedrag.

Rolmodel

Het is haast een dubbele belasting voor homoseksuele docenten: lesgeven en de opvoeding van leerlingen,

Voorlichting in het voortgezet onderwijs

Voorlichting op scholen helpt om het klimaat en de veiligheid te verbeteren voor leerlingen die worstelen met homoseksualiteit of homoseksuelen in hun familie- of kennissenkring hebben. Maar de meeste scholen geven geen voorlichting. ‘Ongeveer tweederde van de leerlingen in het voortgezet onderwijs krijgt op school geen voorlichting over homoseksualiteit, zo blijkt uit onderzoeken van de Universiteit van Amsterdam en de NJR.’ (bron: website COC)

Twee jaar geleden heeft de Tweede Kamer een motie ingediend om voorlichting in de kerndoelen van het voortgezet onderwijs op te nemen.

Ook op dit moment wil tweederde van de Kamer dat de minister deze motie uitvoert. Maar onderwijsminister Van Bijsterveldt wil scholen

hier niet toe verplichten. Wel gaat ze scholen een brief sturen waarin ze aandacht vraagt voor de problematiek. Ze zal daarin de scholen wijzen op hun verantwoordelijkheid en op de mogelijkheden die er zijn om ondersteuning te krijgen.

Het COC en de Gayfarmers blijven aandringen op de verplichting van scholen voor voortgezet onderwijs om expliciete aandacht aan homoseksualiteit te besteden. Hiertoe hebben ze een petitie opgesteld, te vinden op de websites van de organisaties. Zie ook de links op www.groenonderwijs.nl > editie 8.

Een van de posters waarmee AOC Friesland leerlingen attendeert op de diversiteit aan levenswijzen

De school overweegt gele kaarten aan ouders uit te delen, wegens ongewenst gedrag

collega's en ouders. Maar ze kunnen ook heel veel betekenen zonder dat ze daar iets extra's voor hoeven doen. "Jaren nadat hij van school was, zegt een oud-leerling tegen me op Roze Zaterdag: 'Het was makkelijk dat u er was.'" Het is goed dat de homoseksuele docent zichtbaar is, want iedere leerling wil zich spiegelen. Iedere docent is een rolmodel, de homoseksuele docent dus ook. Een jongen van de school van Klijzing ging met zijn worsteling naar het COC. Het COC klopte aan bij de school. Klijzing nodigde de jongen uit, ze hadden een heel gesprek. Daarna had de jongen zijn *coming out* in de klas. Klijzing realiseerde zich dat hij een voortrekkersrol heeft. "Daar ben ik me niet altijd van bewust. Ik heb het gevoel dat ik dan iets moet doen. Maar ik hoef alleen maar mezelf te zijn."

Zichtbaar

Het lijkt er een beetje op alsof die homoseksuele collega het heel zwaar heeft en er alleen voor staat. Maar dat is niet zo. Scholen maken afspraken, kennen leefregels en protocollen, voeren soms een actief diversiteitsbeleid. Dat resulteert in allerlei activiteiten en dat zorgt weer voor een veilig klimaat.

Clusius College in Hoorn organiseert in samenwerking met het COC Kennemerland voor de eerstejaars een diversiteitsweek. Jongeren kunnen dan bijvoorbeeld een moslima ontmoeten, dat is voor veel jongeren de eerste keer. Ook debatteren ze over de vraag wat Gerard Joling in de eerste plaats is: man, homo of artiest. En ze mogen aangeven wat ze merken van het pestprotocol. Klijzing: "Dat levert inzicht op in waar het mis gaat in de vertaling van het protocol naar de praktijk."

In het kader van Kies Kleur in Groen heeft AOC Friesland posters gemaakt. Brood=Brood staat er tussen twee foto's van een Turks en een Nederlands brood. Zo is er ook een Zoen=Zoen-poster met foto's van een zoenend heterostel en twee zoenende jongens. In Buitenpost was er voor de onderbouw van het vmbo een project met het COC. Lap: "Sindsdien zijn er leerlingen zichtbaar gay."

In Twello is er elk jaar een *social day*. Het ene jaar komen de Gayfarmers op bezoek, het andere jaar het COC. Ter voorbereiding schreef Wolterink 'homoseksualiteit' op het bord. Een jongen kwam naar hem toe en zei dat hij daarvan de kriebels kreeg. "We raakten in gesprek en daardoor kreeg hij veel respect voor mijn eerlijkheid." Hij ziet steeds meer jongens en meiden uit de kast komen. "Dat is eerst natuurlijk flink sensatie, maar daarna trekt dat wel bij. Zolang leerlingen zich maar niet te extreem uiten als homoseksueel, wordt er veel geaccepteerd."

Op de school van Roes zit een jongen die nu de transformatie naar meisje doormaakt. "De mentor begeleidt dat heel goed. Het is volkomen veilig in de klas."

Voortrekkers

Ten Have merkt niet veel van activiteiten rondom dit thema op zijn school. "Misschien bij Leren Loopbaan en Burger-schap. Het is ook nog een jonge school." Hij wil er wel aan gaan trekken. Van den Brug en Lap bieden aan om eens langs te komen in Almere. Die afspraak staat. Ten Have: "We moeten wel zichtbaar blijven."

Kijk op www.groenonderwijs.nl > editie 8 voor links naar de genoemde organisaties, een documentaire en voorlichtende filmpjes

Meer informatie

Gayfarmers

Agrarisch netwerk voor homoseksuelen en lesbiennes.

COC

Belangenvereniging van homoseksuelen.

Kies Kleur in Groen

Project van de AOC Raad voor meer diversiteit in het groen onderwijs.

Edudivers

Kenniscentrum voor onderwijs en seksuele diversiteit.

